EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 9. 2021
COM(2021) 580 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o preskúmaní prudenciálneho rámca EÚ v prípade poisťovní a zaisťovní v kontexte obnovy EÚ po pandémii

1. SMERNICA SOLVENTNOSŤ II A KONTEXT JEJ PRESKÚMANIA

Poistné zmluvy tvoria neoddeliteľnú súčasť každodenného života európskych občanov. Pre mnohé sociálne a hospodárske činnosti je poistenie nevyhnutné ako ochrana pred potenciálnymi rizikami. Poistná zmluva môže byť aj sporiacim produktom, ktorý určí dlhodobú prosperitu držiteľov, zatiaľ čo poisťovatelia smerujú tieto úspory prostredníctvom finančných trhov do reálnej ekonomiky. Poisťovne a zaisťovne zohrávajú dôležitú úlohu aj v reálnej ekonomike, pretože kryjú riziká pre jednotlivcov a podniky výmenou za platby poistného. Združovaním poistného od veľkého množstva klientov a diverzifikáciou vysokého počtu individuálnych rizík poskytuje súkromné poistenie jednotlivcom a podnikom za prijateľnú cenu ochranu pred inak potenciálne finančne zničujúcimi udalosťami, čím prispieva k odolnosti našich hospodárstiev a spoločností.

Investičná kapacita poisťovateľov je orientovaná na reálnu ekonomiku a prispieva k hospodárskemu oživeniu a dlhodobému financovaniu európskych podnikov vrátane MSP, ako aj infraštruktúry, čím sa vytvárajú pracovné miesta a generuje hospodársky rast v Únii. Podľa údajov Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) poisťovatelia v EÚ vyzbierali v roku 2020 na poistnom viac ako 1 bilión EUR, pričom na poistné plnenia vynaložili približne 800 miliárd EUR[1].

Na konci roka 2020 si poisťovatelia a zaisťovatelia v EÚ vyhradili viac ako 7 biliónov EUR, aby dokázali uhradiť očakávané budúce pohľadávky, a disponovali aktívami v hodnote viac ako 10 biliónov EUR, čím sa tento sektor stal jedným z najväčších medzi inštitucionálnymi investormi. Uvedený sektor bol počas pandémie ochorenia COVID-19 naďalej dobre kapitalizovaný, keď priemerný pomer vlastných zdrojov ku kapitálovým požiadavkám na konci roka 2020 predstavoval 235 %, hoci to bolo o 7 percentuálnych bodov menej než na konci roka 2019.

Finančná odolnosť poisťovateľov má vzhľadom na ich kľúčovú úlohu mimoriadny význam. Prudenciálne pravidlá pre tento sektor sú stanovené v smernici 2009/138/ES (Solventnosť II)[2], ktorá sa uplatňuje od 1. januára 2016. Hlavnými cieľmi smernice Solventnosť II je chrániť poistníkov a príjemcov poistného plnenia, ako aj zachovávať finančnú stabilitu.

Smernica obsahuje niekoľko mandátov pre Komisiu na preskúmanie fungovania kľúčových prvkov prudenciálnych pravidiel:

– Od Komisie sa vyžaduje, aby posúdila fungovanie opatrení zahŕňajúcich osobitnú situáciu poisťovateľov poskytujúcich **dlhodobé záruky**, ktoré sú relevantné pre mnohé produkty životného poistenia. Cieľom týchto „opatrení týkajúcich sa

[1] Údaje o poistnom a poistných plneniach sa uvádzajú bez odpočítania zaistenia a sú agregované s priamym poistením v EÚ27.

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2009, s. 1).

dlhodobých záruk“ je zmierniť vplyv krátkodobých výkyvov na trhu na solventnosť poisťovateľov. Stabilnejšie pomery platobnej schopnosti bránia neprimeraným konkurenčným nevýhodám pre obchodné modely založené na ponúkaní dlhodobých záruk a v konečnom dôsledku zvyšujú finančnú stabilitu.

– Komisia musí preskúmať výpočty **kapitálových požiadaviek**. Očakáva sa, že tieto výpočty budú citlivé na riziká, ktorým sú vystavení poisťovatelia a zaisťovatelia, pričom cieľom preskúmania je overiť primeranosť tejto citlivosti na riziká.

– Právny mandát sa vzťahuje na pravidlá týkajúce sa **riadenia kapitálu** v rámci skupín poisťovní a zaisťovní.

– Od Komisie sa vyžaduje, aby posúdila argumenty v prospech ďalšieho zosúladenia poistných pravidiel týkajúcich sa **krízového riadenia** a **systémov poistných záruk**.

Nad rámec zákonných mandátov je preskúmanie príležitosťou na širšie zamyslenie sa nad ponaučeniami, ktoré sa získali od nadobudnutia účinnosti pravidiel.

Vzhľadom na značný objem investícií, ktoré riadia poisťovatelia a zaisťovatelia, sa v preskúmaní posudzovalo aj to, či by tento sektor mohol prispieť k politickým prioritám EÚ, najmä k únii kapitálových trhov[3] a cieľom v oblasti klímy a životného prostredia v rámci Európskej zelenej dohody[4].

Ciele EÚ v oblasti klímy do roku 2030 si budú napríklad vyžadovať dodatočné ročné investície vo výške 350 miliárd EUR len na financovanie transformácie v odvetví energetiky. Úloha súkromných investícií sa takisto stala ešte dôležitejšou vzhľadom na potrebu hospodárskej obnovy po pandémii ochorenia COVID-19. Sektor poistenia môže k týmto potrebám financovania prispieť súkromnými investíciami, súčasne však môže zohrávať dôležitú úlohu aj pri ochrane jednotlivcov a podnikov pred klimatickými rizikami, a tým pomôcť našej spoločnosti prispôsobiť sa zmene klímy, ako sa zdôrazňuje v stratégii pre adaptáciu na zmenu klímy[5].

Preskúmanie bolo príležitosťou na zabezpečenie toho, aby regulačný rámec viedol k dlhodobým investíciám sektora poistenia.

Zainteresované strany sa okrem toho zhodli na tom, že zásada proporcionality zakotvená v smernici Solventnosť II, t. j. uplatňovanie pravidiel spôsobom, ktorý je primeraný povahe, rozsahu a zložitosti rizík spojených s podnikaním poisťovateľa, by sa mohla zlepšiť. Zatiaľ čo smernica Solventnosť II sa vo všeobecnosti považuje za úspešnú, užšie zosúladenie prudenciálnych pravidiel s najmodernejšími postupmi riadenia rizík mohlo viesť k zbytočnej zložitosti niektorých obchodných modelov.

[3] Oznámenie Komisie: Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán [COM(2020) 590].

[4] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Európska zelená dohoda [COM(2019) 640].

[5] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy [COM(2021) 82].

Smernica Solventnosť II napokon – na rozdiel od prudenciálneho rámca pre úverové inštitúcie – v súčasnosti nemá k dispozícii žiadne osobitné makroprudenciálne nástroje na jednoznačné riešenie hromadenia systémových rizík, pričom doposiaľ neexistuje ani osobitný spoločný rámec pre pripravenosť na krízy a riešenie krízových situácií pre zlyhávajúcich poisťovateľov v záujme poistníkov a širokej verejnosti.

V tejto súvislosti je cieľom tohto preskúmania:

- poskytnúť stimuly pre poisťovateľov, aby prispievali k **dlhodobému udržateľnému financovaniu** hospodárstva,
- zvýšiť **citlivosť na riziká**,
- zmierniť nadmernú **krátkodobú volatilitu** solventnosti poisťovateľov,
- skvalitniť **zásadu proporcionalitu**,
- zvýšiť kvalitu, konzistentnosť a koordináciu **dohľadu nad poisťovníctvom** v celej EÚ, ako aj zlepšiť ochranu poistníkov a príjemcov poistného plnenia, a to aj v prípade zlyhania poisťovateľa,
- zlepšiť riešenie potenciálneho hromadenia **systémového rizika** v sektore poistenia,
- zlepšiť **pripravenosť na extrémne scenáre**, ktoré si môžu vyžadovať ozdravenie alebo riešenie krízovej situácie zlyhávajúceho poisťovateľa alebo zaisťovateľa.

Pri práci na preskúmaní mohla Komisia vychádzať z príspevkov zainteresovaných strán (predložených najmä počas verejnej konzultácie) a zo stanoviska orgánu EIOPA uverejneného 17. decembra 2020[6].

Pokiaľ ide o udržateľnosť, Komisia zohľadnila aj samostatné stanovisko orgánu EIOPA uverejnené v septembri 2019[7]. V súlade s uvedeným stanoviskom Komisia navrhuje zmeniť požiadavky riadenia rizík pre poisťovateľov a zaisťovateľov tak, že sa doplní povinnosť vykonať analýzu dlhodobých klimatických scenárov. Komisia môže neskôr zvážiť rozšírenie tejto požiadavky na ďalšie environmentálne riziká. Prispeje to k cieľu Európskej zelenej dohody, ktorým je riadenie klimatických rizík a ich začlenenie do finančného systému a strategických oblastí činnosti stanovených vo výročnej správe o strategickom výhľade za rok 2021[8]. Okrem toho sa začne ďalšia práca, ktorej cieľom bude posúdiť vhodnosť existujúcich kapitálových požiadaviek smernice Solventnosť II pre ekologické aktíva.

Po ukončení preskúmania Komisia predkladá legislatívne návrhy na zmenu smernice 2009/138/ES[9] a na vytvorenie rámca EÚ na ozdravenie a riešenie krízových situácií poisťovateľov a zaisťovateľov[10]. Revízia smernice Solventnosť II je vysvetlená nižšie.

---

[6] EIOPA; *Opinion on the 2020 review of Solvency II* (Stanovisko k preskúmaniu smernice Solventnosť II z roku 2020), december 2020 (referenčné číslo: EIOPA-BoS-20/749).

[7] EIOPA; *Opinion on Sustainability within Solvency II* (Stanovisko k udržateľnosti v rámci smernice Solventnosť II), september 2019 (referenčné číslo: EIOPA-BoS-19/241).

[8] COM(2021) 750, pozri strategickú oblasť č. 6 („Budovanie odolných a nadčasových hospodárskych a finančných systémov“).

[9] COM(2021) 581.

2. DÔSLEDKY PRESKÚMANIA SMERNICE SOLVENTNOSŤ II A JEJ DOPLŇUJÚCICH DELEGOVANÝCH AKTOV

Cieľom preskúmania je dosiahnuť jej viaceré ciele zameraním sa na konkrétne prvky regulačného rámca:

- Zlepšenie citlivosti na riziká a lepšie zmiernenie nenáležitej volatility sa dosiahne zmenou opatrení týkajúcich sa **dlhodobých záruk**, ako sa vysvetľuje aj v oddiele 4, a to najmä extrapoláciou bezrizikových úrokových mier a korekciou volatility, ktoré sa používajú pri oceňovaní poistných záväzkov.
- **Primeranosť** prudenciálnych pravidiel bude možné zvýšiť tak, že sa umožní, aby bolo z pravidiel Solventnosť II vyňatých viac malých poisťovateľov, ako aj vytvorením vhodnejšieho rámca pre poisťovateľov identifikovaných ako poisťovatelia s nízkym rizikovým profilom.
- Doladenie pravidiel **transparentnosti** sa dosiahne tak, že zverejňovanie informácií požadované od poisťovateľov sa lepšie prispôsobí tým informáciám, ktoré potrebujú príjemcovia, pričom sa bude rozlišovať medzi informáciami pre poistníkov a analytikov.
- Zlepšenie kvality **dohľadu** a vyrovnávanie podmienok pre všetkých sa dosiahne niekoľkými zmenami, najmä pokiaľ ide o priebežné dodržiavanie prudenciálnych pravidiel, cezhraničné poisťovacie činnosti a poisťovacie skupiny.
- Zabezpečenie lepšieho riadenia a dohľadu nad **klimatickými a systémovými rizikami** sa dosiahne zavedením nových požiadaviek na analýzu dlhodobých scenárov zmeny klímy.

Vzhľadom na úzke prepojenie medzi smernicou Solventnosť II a jej delegovaným nariadením (EÚ) 2015/35 budú na dosiahnutie všetkých cieľov preskúmania potrebné zmeny oboch aktov.

Smernicou Solventnosť II sa Komisia splnomocňuje prijímať určité pravidlá prostredníctvom delegovaných aktov. Vo viacerých oblastiach Komisia navrhuje úpravy týchto splnomocnení s cieľom lepšie dosiahnuť svoje ciele na základe tohto preskúmania. V takýchto prípadoch bude musieť Komisia pred prijatím potrebných zmien v delegovanom nariadení počkať na dokončenie legislatívneho procesu[11]. S cieľom zabezpečiť konzistentné vykonávanie preskúmania rámca smernice Solventnosť II a vzhľadom na úzku vzájomnú prepojenosť rôznych tém Komisia v tejto fáze uvedené delegované nariadenie zmeniť nehodlá.

[10] COM(2021) 582.

[11] Príklady oblastí uvedených v oddiele 4, kde je potrebná koordinácia zmien smernice Solventnosť II a delegovaného nariadenia: korekcia volatility, párovacia korekcia a extrapolácia.

Vzhľadom na význam tém, ktoré si budú vyžadovať zmeny delegovaného nariadenia, je Komisia odhodlaná spolupracovať s členskými štátmi, Európskym parlamentom a ďalšími zainteresovanými stranami s cieľom bezodkladne začať diskusie o možnom obsahu týchto zmien. Takéto diskusie sa uskutočnia súbežne s legislatívnym procesom zmeny smernice Solventnosť II. Komisia zvolá zasadnutia expertnej skupiny pre bankové, platobné a poisťovacie služby a riešenie krízových situácií.

3. OZDRAVENIE A RIEŠENIE KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ

Cieľom návrhu na ozdravenie a riešenie krízových situácií je zabezpečiť, aby boli poisťovatelia, zaisťovatelia a príslušné orgány lepšie pripravení na riešenie prípadov významných finančných ťažkostí v tomto sektore s cieľom zmierniť ich dôsledky. Vnútroštátnym orgánom takisto poskytne potrebné nástroje, ktoré pomôžu zachovať poistné krytie pre poistníkov a chrániť reálnu ekonomiku, finančnú stabilitu a daňovníkov prostredníctvom riadneho procesu riešenia krízových situácií zlyhaných poisťovateľov.

Napriek spoľahlivému prudenciálnemu rámcu vytvorenému smernicou Solventnosť II nemožno úplne vylúčiť situácie finančných ťažkostí. Neriadené zlyhanie poisťovateľov a zaisťovateľov môže mať významný vplyv na poistníkov, príjemcov poistného plnenia, poškodené osoby alebo dotknuté podniky, najmä ak kritické poisťovacie služby nemožno nahradiť v primeranom čase a za primerané náklady. Riadenie takmer zlyhania alebo zlyhanie určitých poisťovateľov a zaisťovateľov, najmä veľkých cezhraničných skupín, alebo súčasné zlyhanie viacerých poisťovateľov a zaisťovateľov môže zároveň viesť k finančnej nestabilite alebo ju prehĺbiť.

Návrh bol vypracovaný v plnom súlade s rámcom smernice Solventnosť II a je primeraný špecifikám poisťovníctva/zaisťovníctva. Doplní sa ním revidovaný rámec Solventnosť II a posilní sa dôvera v sektor poistenia EÚ, aby sektor mohol v plnej miere zohrávať svoju úlohu pri hospodárskej obnove po kríze spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19 v súlade s politickými cieľmi únie kapitálových trhov a Európskej zelenej dohody.

4. PRIPRAVOVANÉ DELEGOVANÉ AKTY

Budúce zmeny delegovaného nariadenia významne prispejú k dosiahnutiu cieľov preskúmania smernice Solventnosť II. Pokiaľ ide o témy preskúmania, ktoré nie sú uvedené v tomto oddiele, Komisia má v úmysle zmeniť delegované nariadenie vo všeobecnosti v súlade so stanoviskom orgánu EIOPA.

Kapitálové investície

Zámer zlepšiť dlhodobé financovanie hospodárstva ako súčasť preskúmania smernice Solventnosť II sa uvádza v novom pláne únie kapitálových trhov, ktorý bol prijatý 24. septembra 2020[12].

[12] Oznámenie Komisie: Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán [COM(2020) 590].

Konkrétnejšie, ako sa uvádza v pláne, má Komisia v úmysle posúdiť vhodnosť pravidiel Solventnosť II týkajúcich sa kritérií pre dlhodobé kapitálové investície, výpočtu rizikovej marže a oceňovania záväzkov poisťovateľov, aby sa zabránilo neprimeranému procyklickému správaniu a lepšie zohľadnila dlhodobá povaha poisťovacej činnosti[13].

Komisia zváži revíziu kritérií oprávnenosti pre triedu dlhodobých kapitálových aktív, ktoré boli zavedené delegovaným nariadením (EÚ) 2019/931[14] (ktorým sa zmenilo pôvodné delegované nariadenie Solventnosť II).

Zváži najmä zjednodušenie podmienok, za ktorých by sa kapitálové investície, a to aj prostredníctvom infraštruktúrnych fondov, považovali za „dlhodobé“. Tým by sa rozšíril rozsah akcií, ktoré môžu podliehať priaznivejšiemu 22 % rizikovému faktoru (namiesto referenčnej hodnoty 39 % pre kótované akcie a 49 % pre nekótované akcie).

V tejto fáze je ťažké posúdiť výšku kapitálových investícií, ktoré by mohli mať prospech z preferenčného zaobchádzania s dlhodobými investíciami na základe revidovaného súboru kritérií. V rámci obozretného scenára, pri ktorom sa predpokladá, že len 15 % dodatočných akcií by sa považovalo za dlhodobé, by zníženie kapitálových požiadaviek na akciové riziko dosiahlo výšku približne 10,5 miliardy EUR (zníženie o viac ako 6 % v porovnaní so súčasnými úrovňami pre poisťovateľov používajúcich štandardný vzorec). Tieto peniaze sa môžu ďalej investovať do hospodárstva.

Tým, že sa uľahčí prístup k preferenčnému zaobchádzaniu s dlhodobými kapitálovými investíciami, by preskúmanie kritérií oprávnenosti pre triedu dlhodobých kapitálových aktív pomohlo poisťovateľom zvýšiť ich príspevok k oživeniu hospodárstva a dlhodobému financovaniu európskych podnikov vrátane MSP, ako aj infraštruktúry.

Komisia sa zároveň domnieva, že rámec pre dlhodobé kapitálové investície by mal zostať prudenciálne spoľahlivý, takže preskúmanie nepoškodzuje ochranu poistníkov a nenarúša finančnú stabilitu, čo je v súlade s novým akčným plánom pre úniu kapitálových trhov.

Riziková marža

Riziková marža je súčasťou hodnoty poistných záväzkov. Jej cieľom je zabezpečiť, aby ich oceňovanie bolo v súlade s tým, čo by druhá strana vyžadovala v prípade prijatia týchto záväzkov v rámci nezávislej transakcie. Vzorec použitý na výpočet rizikovej marže má v prípade dlhodobej poisťovacej činnosti tendenciu vykazovať volatilnejšie a vyššie hodnoty, než by sa očakávalo pri nezávislých transakciách. Orgán EIOPA navrhol doplniť vzorec rizikovej marže o dva dodatočné parametre. Po prvé, orgán EIOPA uvažoval o časovo závislom parametri „lambda“, ktorý by sám osebe znížil výšku a volatilitu rizikovej marže

[13] Ciele preskúmania smernice Solventnosť II stanovené v novom pláne únie kapitálových trhov sú zachytené v rámci dvoch cieľov: „poskytnúť stimuly pre poisťovateľov, aby prispievali k dlhodobo udržateľnému financovaniu hospodárstva“, a „zmierniť nadmernú krátkodobú volatilitu solventnosti poisťovateľov“, ako sa uvádza v oddiele 2 tohto oznámenia.

[14] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/981 z 8. marca 2019, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2015/35, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 161, 18.6.2019, s. 1).

v prípade dlhodobej poisťovacej činnosti. Zníženie by bolo obzvlášť významné pre dlhodobú poisťovaciu činnosť. Po druhé, orgán EIOPA uvažoval o parametri určujúcom spodnú hranicu, ktorý by poskytol ochranu a zabezpečil, aby riziková marža neklesla pod určitú úroveň v porovnaní so súčasným výpočtom, najmä pokiaľ ide o rizikovú maržu pre obzvlášť dlhodobú poisťovaciu činnosť.

Komisia zváži, či bude vychádzať z prístupu založeného na parametri „lambda“, ktorý navrhol orgán EIOPA, ale bez parametra určujúceho spodnú hranicu, aby sa umožnilo účinnejšie zmiernenie volatility, než sa uvádza v návrhu orgánu EIOPA.

Takisto zváži zníženie miery nákladov na kapitál použitej pri výpočte rizikovej marže zo 6 % na 5 % v súlade so znížením kapitálových nákladov poisťovní a zaisťovní v posledných rokoch.

Tieto plánované zmeny by celkovo znížili veľkosť rizikovej marže v celom sektore v EÚ o viac ako 50 miliárd EUR, čím by sa zvýšila schopnosť poisťovníctva investovať do podnikov v EÚ.

Korekcia volatility

Mnohé poisťovne sú ochotné mať v držbe významný podiel svojich aktív počas dlhého obdobia. Pri výpočte ich solventnosti sa však zohľadňujú aj krátkodobé výkyvy hodnoty týchto aktív. A to aj napriek tomu, že poisťovňa môže byť schopná dlhodobo držať tieto aktíva, a preto nemusí medzičasom realizovať straty. Cieľom korekcie volatility je zmierniť krátkodobú volatilitu solventnosti poisťovateľov tak, že sa zohľadní dlhodobá perspektíva poisťovne. Znižuje to vplyv krátkodobých zmien úverového rozpätia na oceňovanie poistných záväzkov, čím sa znižuje volatilita kapitálových zdrojov.

Navrhovanou smernicou sa zvyšuje percentuálny podiel rizikovo upraveného úverového rozpätia, ktoré tvorí základ korekcie volatility. Vyššia úprava volatility vyplývajúca z tejto navrhovanej zmeny môže účinnejšie vyvážiť výkyvy cien aktív pri oceňovaní poistných záväzkov.

Skúsenosti zároveň ukázali, že vplyv korekcie volatility na hodnotu záväzkov môže presiahnuť pohyb cien aktív. Takéto prekročenie korekcie volatility umelo znižuje technické rezervy poisťovateľov, takže navrhovaná smernica obsahuje ochranné opatrenie na riešenie tejto otázky.

Ochranné opatrenie má podobu prvku v korekcii volatility špecifického pre danú poisťovňu či zaisťovňu, ktorý by sa mal špecifikovať v delegovaných aktoch. Na výpočet tohto prvku Komisia zváži odporúčanie orgánu EIOPA a prípadne zmení delegované nariadenie s cieľom riešiť prekročenie v dôsledku rozdielov v citlivosti aktív na úverové rozpätie a citlivosti záväzkov na úrokovú sadzbu.

Párovacia korekcia

Komisia takisto zvažuje možné zmeny delegovaného nariadenia v súlade s odporúčaním orgánu EIOPA, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa výhod diverzifikácie a oprávnenosti aktív v prípade párovacej korekcie.

Ak majú poisťovne v držbe dlhopisy alebo iné aktíva s podobnými vlastnosťami ako splatnosť, zmeny rozpätí týchto aktív sa nerealizujú ako straty. Cieľom párovacej korekcie je zohľadniť to, že poisťovne budú s väčšou pravdepodobnosťou schopné mať v držbe aktíva do splatnosti, ak identifikujú portfóliá aktív a záväzkov s peňažnými tokmi, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia („portfólio, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia“), a riadiť takéto portfóliá oddelene od zvyšku svojej činnosti. Konkrétnejšie, párovacia korekcia vyvažuje časť zmien hodnoty aktív v portfóliách, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia, súvisiacich s pohybom rozpätia so zmenami hodnoty záväzkov v uvedených portfóliách. Na tento účel môžu poisťovne získať súhlas na to, aby na oceňovanie poistných záväzkov v portfóliu, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia, pripočítali párovaciu korekciu k príslušnej časovej štruktúre bezrizikovej úrokovej miery.

S cieľom zohľadniť nízku pravdepodobnosť, že sa všetky riziká naplnia v rovnakom čase a zisky v niektorých oblastiach môžu vyvážiť straty v iných oblastiach, kapitálové požiadavky smernice Solventnosť II vo všeobecnosti poskytujú výhody diverzifikácie medzi rôznymi druhmi rizík. Z dôvodu samostatného riadenia portfólia, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia, a riadenia zvyšku podniku pravidlá v súčasnosti zakazujú uznávanie výhod diverzifikácie medzi týmito dvoma riadeniami v štandardnom vzorci výpočtu kapitálových požiadaviek. Orgán EIOPA však zistil, že samostatné riadenie samo osebe nezabraňuje diverzifikácii v praxi a všeobecný zákaz výhod diverzifikácie vo výpočte podľa štandardného vzorca mohol viesť k zbytočne vysokým kapitálovým požiadavkám pre spoločnosti, ktoré uplatňujú párovaciu korekciu. Komisia preto zváži zrušenie tohto všeobecného zákazu v súvislosti s portfóliami, na ktoré sa uplatňuje párovacia korekcia, ako odporúča orgán EIOPA. Výsledné dodatočné výhody diverzifikácie pre spoločnosti používajúce párovaciu korekciu a výpočet kapitálových požiadaviek v súlade so štandardným vzorcom by znížili ich kapitálové požiadavky.

Okrem toho by sa mohli zaviesť ochranné opatrenia, aby sa zabránilo nadmernej úľave od párovacej korekcie, ak zodpovedajúce portfólio obsahuje reštrukturalizované aktíva, ktoré závisia od výkonnosti podkladových aktív.

Výhody diverzifikácie

Ďalším spôsobom, ako podporiť poskytovanie dlhodobého financovania poisťovňami a zaisťovňami, je zlepšiť uznávanie výhod diverzifikácie medzi rôznymi kategóriami trhových rizík prostredníctvom korelačných parametrov. Komisia zváži zmenu delegovaného nariadenia v súlade s odporúčaním orgánu EIOPA o stanovení korelačného parametra medzi rizikom úverového rozpätia a rizikom úrokových mier. Tým sa poskytne väčšia istota, než majú súčasné pravidlá, keď korelačný parameter závisí od toho, či je spoločnosť vystavená zvýšeniu alebo zníženiu úrokových mier. Táto zmena povedie v priemere aj k vyšším výhodám diverzifikácie medzi týmito dvoma rizikami.

Extrapolácia

Úrokové miery sú dôležitým faktorom určovania súm, ktoré poisťovne a zaisťovne musia vyčleniť na budúce pohľadávky a dávky. Riadenie úrokových mier je preto kľúčové pre

vykonávanie poisťovacej/zaisťovacej činnosti a v tejto súvislosti by prudenciálne pravidlá mali poskytovať vhodné stimuly.

Poisťovne a zaisťovne majú záväzky, ktoré môžu mať za následok poistné plnenia vo veľmi ďalekej budúcnosti. V dôsledku tohto dlhodobého aspektu poisťovacej činnosti treba extrapolovať úrokové miery, keďže miery na finančných trhoch možno pozorovať len do určitých splatností.

Keďže poisťovatelia sa pri vyrovnávaní svojich záväzkov spoliehajú najmä na dlhopisy, úvery alebo podobné investície s pevným výnosom, je primerané určiť východiskový bod extrapolácie na základe hĺbky trhov s dlhopismi. Informácie o dlhodobejších úrokových mierach sa však môžu dať vypozorovať z iných finančných nástrojov, než sú dlhopisy. Na zabezpečenie primeranej úrovne ochrany poistníkov sa v navrhovanej smernici stanovujú zmeny zásad extrapolácie bezrizikových úrokových mier. Navrhovanou smernicou by sa Komisia splnomocnila stanoviť vzorec na extrapoláciu, aby sa v metóde extrapolácie zohľadnili informácie o dlhodobejších úrokových mierach, ak sú k dispozícii, s cieľom vyhnúť sa prehnanej istote a zabezpečiť primerané stimuly.

Na tento účel Komisia zváži, či bude vychádzať zo vzorca a parametrizácie, ktoré navrhol orgán EIOPA.

Keďže nová metóda extrapolácie bude mať významný vplyv na kapitálové zdroje poisťovateľov na viacerých trhoch, navrhovaná smernica stanovuje postupné zavádzanie metódy do konca roku 2031, čo je v súlade s trvaním existujúcich prechodných ustanovení smernice Solventnosť II. Postupným zavádzaním vplyvu novej metódy extrapolácie sa zabráni narušeniam na trhu.

Výpočet kapitálovej požiadavky na riziko úrokových mier

Nedávne analýzy ukázali, že pravidlá smernice Solventnosť II primerane nezohľadňujú riziká súvisiace s pohybmi úrokových mier, ak sú tieto miery nízke alebo dokonca záporné.

Kapitálová požiadavka na riziko úrokových mier vypočítaná podľa štandardného vzorca by sa preto mala zrevidovať, aby sa zohľadnili skúsenosti získané v posledných rokoch v prostredí s nízkymi úrokovými mierami.

Výpočet štandardného vzorca by mal byť navyše v súlade s metodikou určovania bezrizikových úrokových mier na oceňovanie záväzkov, najmä pokiaľ ide o extrapoláciu.

Komisia preto zváži zohľadniť odporúčania orgánu EIOPA týkajúce sa výpočtu kapitálovej požiadavky na riziko úrokových mier vypočítanej podľa štandardného vzorca, s výnimkou možnosti extrapolácie dlhodobých úrokových mier.

Na tento účel sa pre každú menu odvodia stresované bezrizikové úrokové miery pre splatnosti až do východiskového bodu extrapolácie podľa základného scenára na základe prístupu a parametrizácie, ktoré navrhol orgán EIOPA[15] vo svojom stanovisku. Zostávajúce miery by

[15] Orgán EIOPA vo svojom stanovisku Komisii odporučil preskúmať kalibráciu úrokovej miery v štandardnom vzorci a navrhol novú metodiku (t. j. „prístup relatívneho posunu“) s cieľom lepšie modelovať otrasy týkajúce sa úrokových mier v prostredí nízkych úrokových mier.

sa mohli extrapolovať rovnako ako bezrizikové miery základného scenára, ale smerom k stresovanej konečnej forwardovej sadzbe[16].

Podobne ako v prípade zmien pravidiel extrapolácie Komisia zváži postupné zavádzanie zmien štandardného vzorca na výpočet rizika úrokových mier počas piatich rokov po prijatí zmien, ako to navrhol orgán EIOPA vo svojom stanovisku.

Ďalšie uznávanie techník zmierňovania rizika v rámci štandardného vzorca

Komisia zváži rozšírenie uznávania inovačných foriem neproporcionálneho rozdelenia strát medzi poisťovateľov a ich zaisťovateľov v rámci štandardného vzorca v súlade so stanoviskom orgánu EIOPA. V tomto kontexte by zavedenie osobitných ochranných opatrení pomohlo vylúčiť možné prípady podhodnotenia rizík.

Účinok záruk alebo zaistenia zlučiteľných so štátnou pomocou

Komisia zváži aj to, či poskytnúť objasnenie, pokiaľ ide o uznávanie účinku záruk alebo zaistenia, ktoré poskytujú členské štáty, na zmierňovanie rizika, a to v súlade s pravidlami EÚ o štátnej pomoci a v kontexte poistného upisovania a trhových rizík.

Niekoľko členských štátov napríklad poskytlo takéto schémy počas krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19[17] s cieľom zabezpečiť, aby poisťovatelia úverov mohli podnikom napriek výnimočným hospodárskym okolnostiam naďalej poskytovať ochranu.

Hypotekárne úvery

Napokon je potrebná ďalšia práca na posúdenie rizika v súvislosti s hypotekárnymi úvermi od poisťovateľov, aby sa zabránilo prípadnému riziku medziodvetvovej regulačnej arbitráže. V tejto súvislosti Komisia zváži zmenu delegovaných aktov, aby sa lepšie zosúladila kalibrácia štandardného vzorca rizika zlyhania protistrany v prípade hypotekárnych úverov s rámcom úverového rizika pre bankový sektor.

5. PREBIEHAJÚCA PRÁCA NAD RÁMEC PRESKÚMANIA SMERNICE SOLVENTNOSŤ II

Okrem preskúmania opísaného v predchádzajúcich oddieloch Komisia posudzuje aj to, či prípadne nezosúladiť pravidlá týkajúce sa systémov poistných záruk a monitoruje úlohu poistenia v kontexte prerušenia podnikania počas pandémie. Komisia bude pokračovať v tejto práci s ohľadom na možné budúce iniciatívy.

---

[16] V súlade s jednoročným časovým horizontom na výpočet kapitálovej požiadavky na solventnosť a metodikou určovania a aktualizovania konečnej forwardovej sadzby Komisia zváži stresovanie konečnej forwardovej sadzby spôsobom, ktorý bude o 15 bázických bodov nižší alebo prípadne vyšší ako „obvyklá“ konečná forwardová sadzba v „stresovom“ scenári.

[17] Belgicko (prípad štátnej pomoci SA.57188, zmenený SA.58045, SA.59113 a SA.60548), Dánsko (prípad štátnej pomoci SA.57112, zmenený SA.59637), Francúzsko (prípad štátnej pomoci SA.56903, zmenený SA.59571 a SA.63316; prípad štátnej pomoci SA.57607), Nemecko (prípad štátnej pomoci SA.56941, zmenený SA.60071), Taliansko (prípad štátnej pomoci SA.57937 zmenený SA.59681), Litva (prípad štátnej pomoci SA.58540), Luxembursko (prípad štátnej pomoci SA.57708, zmenený SA.59682), Holandsko (prípad štátnej pomoci SA.57095, zmenený SA.60287), Poľsko (prípad štátnej pomoci SA.59800), Portugalsko (prípad štátnej pomoci SA.58082), Rumunsko (prípad štátnej pomoci SA.58531), Španielsko (prípad štátnej pomoci SA.58458 zmenený SA.63690); všetky opatrenia boli prijaté na podporu ponuky úverového poistenia v súvislosti s krízou spôsobenou pandémiou COVID-19.

5.1. Systémy poistných záruk

Systémy poistných záruk využívajú príspevky získané odvetvím poisťovníctva na zabezpečenie ochrany poslednej inštancie pre poistníkov, príjemcov poistného plnenia a poškodené osoby, ak ich poisťovatelia nie sú schopní plniť si zmluvné záväzky v prípade zlyhania.

V súčasnosti neexistuje v EÚ harmonizovaný rámec pre tieto systémy[18]. Väčšina členských štátov zaviedla jeden alebo viacero systémov, často v reakcii na minulé zlyhania poisťovateľov, ktoré sa však líšia z hľadiska rozsahu, vlastností a koncepcie. Orgán EIOPA vo svojom stanovisku k preskúmaniu smernice Solventnosť II z roku 2020 odporučil zosúladiť vnútroštátne systémy záruk na úrovni EÚ, vychádzajúc pri tom zo súboru minimálnych zásad.

Vytvorenie jednotných záchranných sietí poslednej inštancie by mohlo podporiť dôveru v jednotný trh s poistením.

Zavedenie minimálneho spoločného rámca pre tieto systémy v Európe by však mohlo mať za následok značné implementačné náklady pre poisťovateľov, najmä pre členské štáty, ktoré v súčasnosti takýto systém nemajú, alebo v ktorých by bolo potrebné zmeniť existujúce systémy, aby boli v súlade s novým rámcom.

Komisia posúdila všetky tieto vplyvy vo svojom preskúmaní smernice Solventnosť II[19] a domnieva sa, že vzhľadom na hospodársku neistotu spôsobenú pandémiou ochorenia COVID-19, ako aj na potrebu zamerať sa na hospodársku obnovu opatrenia na zosúladenie pravidiel pre systémy poistných záruk nie sú v tejto chvíli vhodné.

Takéto opatrenia by však predstavovali zásadné zlepšenie ochrany poistníkov v celej EÚ, a preto je Komisia odhodlaná prehodnotiť v budúcnosti vhodnosť a načasovanie zosúladenia.

5.2. Úloha poistenia počas pandémie a iných rozsiahlych rušivých udalostí

Pandémia ochorenia COVID-19 poukázala na niektoré problémy v súvislosti s úlohou, ktorú môžu poisťovatelia a zaisťovatelia zohrávať pri poskytovaní ochrany pred dôsledkami systémových udalostí, ktoré narúšajú hospodárstvo, najmä keď sa vlády rozhodnú zastaviť verejnú činnosť a súkromné podnikanie.

Tieto skúsenosti by mali umožniť vyvodenie ponaučení a identifikáciu spôsobov, ako lepšie pripraviť spoločnosť na budúce rozsiahle rušivé udalosti.

Pandémia zdôraznila potrebu jasnejších a jednoduchších informácií o podmienkach poistného krytia a zárukách ponúkaných spotrebiteľom, najmä pokiaľ ide o prerušenie podnikania a cestovné poistenie, ako aj potrebu neustáleho overovania, či poistné produkty naďalej

[18] V júni 2021 sa spoluzákonodarcovia dohodli na revízii smernice o poistení motorových vozidiel (2009/103/ES), v ktorej sa od členských štátov vyžaduje, aby určili správny orgán na odškodnenie obetí nehôd poistených platobne neschopným podnikom. Rozhodnutie odložiť prácu na systémoch poistných záruk nemá vplyv na toto legislatívne znenie.
[19] SWD(2021) 260.

zodpovedajú potrebám spotrebiteľov. Komisia preto zamýšľa úzko spolupracovať s orgánom EIOPA s cieľom zintenzívniť dohľad nad poistnými produktmi a analyzovať potreby a očakávania spotrebiteľov po pandémii.

Z dlhodobého hľadiska Komisia zváži realizovateľnosť potenciálnych spôsobov zvyšovania našej pripravenosti aj odolnosti voči pandémii a podobným udalostiam vrátane využívania prognostických schopností. Na tento účel je zapojená do diskusií so všetkými zainteresovanými stranami s cieľom preskúmať mechanizmy a stimuly na zvýšenie informovanosti a krytia rizík súvisiacich s pandémiou v poistných zmluvách vrátane rizík „prerušenia podnikania z iného dôvodu ako je poškodenie majetku“ a zvýšiť odolnosť hospodárstva voči rôznym rozsiahlym udalostiam.

Ide o komplexnú diskusiu, ktorá si vyžaduje posúdenie poistiteľnosti rôznych druhov systémových rizík. Takisto je potrebné zvážiť niekoľko výziev vrátane hodnotenia dostupnosti finančných zdrojov po pandémii, ako aj všeobecný kontext fázy obnovy s cieľom zvýšiť odolnosť voči budúcim neistým udalostiam.

To si vyžaduje aj posúdenie schopnosti sektora poistenia poskytovať lepšie poistné krytie proti rizikám súvisiacim s pandémiou a dobré pochopenie potrieb podnikov (rôznych veľkostí) týkajúcich sa poistných produktov v období po pandémii, a to aj na základe prognostických kapacít.

Orgán EIOPA získal príslušné odborné znalosti v tejto oblasti a už začal prieskumnú prácu s cieľom posúdiť možnosti a opatrenia týkajúce sa poistiteľnosti strát z pandémie vrátane mechanizmov na predchádzanie rizikám spojeným s pandémiou a foriem poistného krytia rizík prerušenia podnikania počas pandémie.

Komisia bude naďalej úzko spolupracovať s orgánom EIOPA a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami na niektorých z uvedených prvkov týkajúcich sa uvedeného prerušenia podnikania počas pandémie.

Okrem skúseností získaných počas pandémie ochorenia COVID-19 povodne a požiare v Európe počas letných mesiacov roku 2021 opäť poukázali na zintenzívnenie vplyvov klimatickej krízy a zdôraznili význam zvyšovania informovanosti o prínosoch **poistného krytia klimatických rizík**. Zatiaľ čo poisťovatelia uhradili značnú náhradu škody, celková škoda vlastníkov nehnuteľností bola omnoho vyššia, pričom mnohé nehnuteľnosti neboli poistené proti vzniknutým škodám.

Poistné krytie klimatických rizík sa v jednotlivých členských štátoch líši a priemerná poistná náhrada za straty spôsobené klimatickými rizikami bola v niektorých častiach Európy len 5 % alebo menej. Zmena klímy môže tento problém ešte zhoršiť v dôsledku ďalších nebezpečenstiev, ako je napríklad závažný sezónny nedostatok vody.

S cieľom analyzovať problémy a zintenzívniť úsilie o zmenšovanie rozdielov v ochrane klímy Komisia do roku 2022 začne dialóg o odolnosti proti zmene klímy, na ktorom sa zúčastnia poisťovatelia, zaisťovatelia, verejné orgány a ďalšie príslušné zainteresované strany.

6. ZÁVERY

Na záver možno konštatovať, že sektor poistenia a zaistenia zohráva kľúčovú úlohu pri dosahovaní niekoľkých prioritných cieľov EÚ. Preskúmanie smernice Solventnosť II má v tejto súvislosti zásadný význam, pretože zvyšuje odolnosť a efektívnosť uvedeného sektora a posilňuje jeho investičnú kapacitu.

Komisia preto vyzýva Európsky parlament a Radu, aby urýchlene pokročili v medziinštitucionálnych rokovaniach o zmenách smernice 2009/138/ES a vytvorení rámca pre riešenie krízových situácií poisťovateľov.